

نقش نیروی انتظامی در تأمین ابعاد اجتماعی و فرهنگی امنیت در صنعت

تاریخ دریافت: 1397/11/08

تاریخ پذیرش: 1398/02/09

تقی بختیاری¹، اکبر رضازاده²

از صفحه 143 تا 168

چکیده

زمینه و هدف: اهمیت و نقش امنیت در توسعه صنعت زمینه‌ساز استقرار و توسعه آن می‌باشد. در سطح ملی بطور کلی امنیت به دو بخش داخلی و امنیت خارجی تقسیم می‌گردد. که هر کدام از این دو بخش نیز در حوزه خود قابل تقسیم به ابعاد دیگری هستند که به‌عنوان مثال امنیت داخلی خود دارای ابعادی شامل: بُعد اقتصادی، بُعد سیاسی، بُعد اجتماعی و بُعد فرهنگی می‌باشد. بنابراین هدف اصلی در پژوهش حاضر، بررسی نقش نیروی انتظامی در تأمین ابعاد دوگانه اجتماعی و فرهنگی امنیت در حوزه صنعت است.

روش‌شناسی: این پژوهش از نظر نوع کاربردی، از نظر روش آمیخته (کیفی و کمی) می‌باشد، جامعه آماری آن فرماندهان انتظامی ذی‌نقش در بخش تأمین امنیت در صنعت و همچنین مدیران و مسئولین بخش صنعت در حد دسترس محقق می‌باشد، که حجم نمونه در بخش کیفی 30 نفر بوده است که به روش قضاوتی هدفمند انتخاب شده‌اند و مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری پیش رفته است. در بخش کمی نیز تعداد 90 نفر از صاحب‌نظران بخش امنیت در صنعت از نیروی انتظامی و صنعت کشور که به صورت غیراحتمالی انتخاب شده‌اند، ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته باز و بسته بوده است که روایی آن به کمک خبرگان و پایایی آن بوسیله ضریب آلفای کرونباخ (0/89) تأمین گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل محتوا و آزمون رتبه‌ای فریدمن استفاده گردید.

یافته‌ها: در بخش کیفی تحقیق در بُعد اجتماعی 12 شاخص، در بُعد فرهنگی 18 شاخص و در رویکرد تهدید محوری پلیس 8 شاخص احصاء شد. در بخش کمی از بین مؤلفه‌های بُعد اجتماعی شاخص «تأمین امنیت شهروندان» با میانگین 7/59 و در بُعد فرهنگی شاخص «مبارزه با تهدیدات و آسیب‌های ناشی از جرائم سایبری در مراکز صنعتی» با میانگین 8/48 و در رویکرد تهدیدمحوری شاخص «ناتوان ساختن اخلال‌گران امنیت» با میانگین 4/12 در اولویت اول قرار گرفته‌اند.

نتیجه‌گیری: شرکت‌کنندگان در این پژوهش رویکرد تهدیدمحوری پلیس را در تأمین ابعاد مختلف امنیت در صنعت مهم و تأثیرگذار دانسته‌اند. همچنین دو بُعد اجتماعی با 6/95 درصد و بُعد فرهنگی با 8/87 درصد به ترتیب اهمیت، ارتباط نقش پلیس در تأمین امنیت در صنعت را تبیین می‌کنند.

واژه‌های کلیدی: نیروی انتظامی، ابعاد امنیت، صنعت، تهدیدمحوری، جامعه‌محوری.

1- عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین، گروه امنیت داخلی (نویسنده مسئول)، رایانامه: taghibakhtiari@gmail.com

2- عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین، گروه امنیت داخلی. رایانامه: akbarrezazadeh21@yahoo.com

مقدمه

آنچه در جوامع اولیه و حتی تا اواخر دهه 1980 میلادی مطرح بود دیدگاه محدود به امنیت بود، طوری که بحث امنیت روی موضوعات نظامی متمرکز بود یعنی یک نوع دید تقلیل‌گرایانه نسبت به امنیت حکم‌فرما بود و امنیت را در توانایی‌های نظامی و برقراری صلح بعد از جنگ‌ها جستجو می‌کردند.

امروزه امنیت مفهومی به سرعت در حال گسترش است، و دیگر محدود به آرامش پس از جنگ‌های ویرانگر و توانایی نظامی نیست، بلکه به تمام سطوح زندگی مدرن انسان‌ها راه می‌گشاید، و مربوط می‌شود. امروزه مفهوم امنیت تنها مسایل نظامی را در بر نمی‌گیرد، بلکه تمام عرصه‌های اقتصادی، فرهنگی، سرزمین، تمدن و جان انسان‌ها را در می‌نوردد، و در تمام ابعاد زندگی انسان مصداق و معنی پیدا می‌کند. به همین سبب است که به تعریف جدید امنیت یعنی «امنیت فراگیر» تأکید می‌گردد.

توسعه امنیت در حوزه صنعت بستر استقلال و خودکفایی را فراهم می‌کند. صاحبان صنعت می‌بایست با برنامه‌ریزی درست و دقیق، تعامل و مشارکت حوزه مدیریتی خود را در ایفای سهم امنیت و آرامش عمومی، با حرکتی امیدوارانه توسعه بخشند. مهم‌ترین سهم حوزه تولید و صنعت در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، فراهم‌آوری زمینه اشتغال افراد و شکوفایی ابتکار، خلاقیت و دانش و تلاش برای پویایی صنعتی است، که ایران را از هرگونه وابستگی بی‌نیاز می‌کند. با توجه به بحران اقتصادی که دامن‌گیر کل دنیا شده است (نوغانی و میرمحمدتبار، 1394: 87). لذا شناسایی مؤلفه‌ها و عوامل مؤثر بر امنیت صنعت ضروری است و پس از آن طراحی برنامه امنیت صنعتی، برای یک صنعت پویا و مقاوم، می‌تواند صنعت را تقویت و تحکیم ببخشد. پلیس به عنوان متولی اصلی تأمین امنیت در جامعه، در ارتباط با امنیت صنعت می‌تواند نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای داشته باشد.

بیان مسأله

در دنیای معاصر بخش صنعت، به دلیل توانمندی در ایجاد ارزش افزوده و اشتغال‌زایی، از یک سو و تأمین ماشین‌آلات، تجهیزات و نیازهای سایر بخش‌های تولیدی و خدماتی،

از سوی دیگر، از اهمیت بسیار بالایی در رشد و شکوفایی اقتصاد برخوردار است. سهم صنعت در ایران 37/7 درصد تولید ناخالص داخلی، 30 درصد اشتغال و 35 درصد صادرات غیر نفتی می‌باشد. لذا توسعه بخش صنعتی، پیش شرط توسعه اقتصادی کشور می‌باشد.

پس می‌توان گفت که صنعت یکی از بخش‌های تأثیرگذار و محور اصلی توسعه است، ولی امنیت صنعت از خود آن نیز مهم‌تر می‌باشد. بنابراین، اهمیت رو به افزون امنیت در صنعت موجب می‌گردد تا بیش از پیش به تحقیق و پژوهش در این حوزه توجه شود، و نتایج حاصل از آن می‌تواند در پیشبرد اهداف توسعه صنعتی و همچنین، توسعه امنیت در جامعه بسیار مثمرتر باشد. چرا که شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های مؤثر در تأمین امنیت واحدهای صنعتی می‌تواند در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری صحیح در حوزه برنامه‌های امنیت واحدهای صنعتی مورد استفاده قرار گیرد.

علیرغم حرکت جهانی در امر ممانعت از تمرکزگرایی در صنعت، کشور ما با پدیده تمرکز صنایع در برخی استان‌ها، نظیر استان مرکزی، قزوین، اصفهان، آذربایجان شرقی و برخی دیگر از استان‌ها روبرو می‌باشد و این استان‌ها را به‌عنوان قطب‌های صنعتی در کشور مطرح ساخته است. که تأمین امنیت شرکت‌ها، شهرک‌های صنعتی متعدد و کارخانجات فراوان بسیار مهم می‌باشد. لذا مسئله اصلی این پژوهش شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های دوگانه ابعاد امنیت (بُعد اجتماعی و بُعد فرهنگی) با توجه به نقش نیروی انتظامی در تأمین ابعاد امنیت در صنعت می‌باشد.

پیشینه پژوهش

— نوغانی و همکاران (1394)، در پژوهش خود با عنوان بررسی عوامل اقتصادی مؤثر بر جرم فرتاحلیلی از تحقیقات انجام شده در ایران بین سال‌های 1380 تا 1392 که نتایج نشان داد عوامل مؤثر بر متغیر سرقت، به ترتیب متغیرهای نابرابری درآمدی، نرخ بیکاری و نرخ تورم هستند. عوامل تأثیرگذار بر متغیر جرم به ترتیب متغیرهای نابرابری درآمدی، نرخ بیکاری و نرخ فقر بودند. عوامل تأثیرگذار بر متغیر قتل، به ترتیب متغیرهای نرخ بیکاری، نرخ صنعتی شدن و نرخ فقر هستند.

- رستمی و میرزائی (1394) در پژوهش خود با عنوان «تحولات تاریخی کیفر در پرتو صنعتی شدن»، این پژوهش که با روش داده‌کاوی انجام شده است؛ نشان داد که کیفرهایی چون حبس، جزای نقدی، سلب اوقات فراغت، کار اجباری و روش‌های نوین اجرای کیفر اعدام کم و بیش متأثر از فعل و انفعالات صنعتی بوده و به اقتضای پیچیدگی و پیشرفت اجتماعات دچار قبض و بسط‌های زیادی شده است.
- فیض‌پور و همکاران(1393)، در مطالعه «رشد صنعتی و جرم شواهدی از استان‌های کشور طی برنامه‌های سوم و چهارم توسعه» تحلیل رابطه رشد صنعتی بر جرم با استفاده از روش رگرسیونی داده‌های تلفیقی، که نتایج نشان داد رابطه مثبت و معنی‌داری بین رشد صنعتی و جرم وجود دارد. از این‌رو، لازم است تا سیاست‌های اقتصادی، که رشد صنعتی نیز یکی از آنها محسوب می‌شود، همواره مسائل امنیتی را نیز مطمح نظر قرار دهد.
- حیدری چپانه و سلطانی (1393) در پژوهش خود با عنوان «تحلیلی بر نقش ثبات سیاسی و امنیت در توسعه صنعت گردشگری مطالعه موردی: منطقه خاورمیانه» به این نتایج دست یافته‌اند: که نوسان و عدم تعادل شدید در میزان گردشگران ورودی به کشورهای این منطقه، ارتباط بسیار نزدیکی با تحولات سیاسی در عرصه جهانی (چون استراتژی مبارزه با تروریسم بین‌الملل)، فضای سیای- امنیتی منطقه خاورمیانه (چون تشدید اقدامات گروه‌های بنیادگرا) و شرایط داخلی کشورهای این منطقه (چون رژیم‌های استبدادی) دارد.
- لطفی و فیض‌پور (1391) در پژوهش «بررسی تأثیر صنعتی شدن بر جرائم در استان‌های کشور» به این نتایج رسیدند که در دوره مورد بررسی میان صنعتی شدن و سرقت رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری برقرار بوده است.
- ماشیرو توشیما (2014)، در پژوهش «ساختار اقتصادی جرم: مطالعه موردی ژاپن»، به بررسی رابطه‌ی بین شاخص‌های اقتصادی و جرم در 47 منطقه‌ی ژاپن پرداخته و بیشترین تأکید خود را بر روی تأثیر فقر، نابرابری درآمدی و بیکاری بر نرخ‌های جرم در سه حالت نرخ قتل 1، سرقت مسلحانه 1 و سرقت عادی 2 گذاشته است. علاوه بر

آن وی صنعتی شدن را نیز به عنوان یک متغیر مستقل در مدل خود وارد نموده است. نتایج بیانگر آن است که با وجود یک نرخ بالای صنعتی شدن در کل، نرخ‌های جرم در ژاپن از جنگ جهانی دوم تا حالا روندی نزولی به خود گرفته است.

– آلن (2011) در پژوهش خود با عنوان «شرایط اجتماعی - اقتصادی و جرم و جنایت: بررسی جامع و تست ادبیات حرفه‌ای» فرایند مدیریت امنیت در صنعت را شامل چهار مرحله دانسته است: مرحله اول تحلیل ریسک؛ مرحله دوم شناسایی مقیاس‌های سازمانی و سیاسی؛ مرحله سوم مقیاس‌های فنی امنیت و مرحله چهارم اعتبارسازی و بهبود مقیاس‌های امنیت صنعتی است. برای مثال قاچاق کالاها سهم مهملکی برای صنعت هر کشور به حساب می‌آید و جز ریسک‌های امنیت صنایع است.

مبانی نظری

نظریه‌هایی که راجع به پلیس و سازمان‌های پلیسی در دنیا وجود دارد منجر به ارائه دو نظریه تاکنون گردیده است:

1- اجرای امورات پلیسی تهدیدمحور؛

2- اجرای امورات پلیسی جامعه‌محور.

که در این پژوهش به بررسی نقش و عملکرد پلیس در تأمین امنیت با رویکرد تهدیدمحور پلیس پرداخته شده است.

رویکرد تهدیدمحوری پلیس: تهدیدمحوری در امنیت، به رویکردی اطلاق می‌شود که بر سازوکارهای دولتی در امنیت و نیز مقابله‌ی سخت‌افزارانه با تهدیدات و سیاست انقباضی در آن تأکید می‌شود. این رویکرد را می‌توان به نحوی متأثر از مکتب واقع‌گرایی دانست. در این نگرش، امنیت، ماهیتی پروژه‌ای و ساختی دارد و بر اساس میزان قدرت و توان سازمان - های متولی امنیت، قابل تأمین است. راهبرد اساسی این نگاه؛ توسعه‌ی هر چه بیشتر عده‌ی پلیس و تجهیزات آن و بالطبع بر ناتوان کردن تهدیدکنندگان امنیت اجتماعی، متمرکز است. ماهیت این رویکرد بر مهار و بازدارندگی انتظامی در هر سطحی از امنیت استوار است

1 - Robbery

2 - Larceny

و پلیس صرف نظر از ماهیت مسایل اجتماعی و زیرساخت‌های آن، متولی جلوگیری از ظهور و بروز ناامنی، جرایم و برخورد سخت و اقتدارگونه با ناامن‌کنندگان جامعه است. با توجه به موضوع، این رویکرد تنها یک شیوه و تاکتیک و نه یک فلسفه برای امنیت است، روزن‌بام¹ دو راهبرد اساسی این رویکرد را چنین بیان می‌دارد:

- ترساندن: مفهوم این راهبرد این است که پلیس به میزانی تقویت و توانمند شود که اخلال‌گران و قانون‌شکنان، به دلیل ترس از پلیس در ارتکاب جرایم خودداری کنند.
- ناتوان ساختن: این راهبرد بر این امر تأکید می‌کند که سیاست پلیسی و کیفری باید با حبس و به زندان افکندن مجرمان، آن‌ها را ناتوان کند (روزن‌بام، 1389: 25).

برخی صاحب‌نظران با توجه به گسترش جرم و ناهنجاری در جامعه و ناتوانی سازمان‌های حفظ امنیت از جمله پلیس، بر این امر تأکید می‌کنند که دوران استراتژی‌های متعارف پلیسی مبارزه با جرایم، به سر آمده است (عبدی، 1383: 19). دیوید بیلی² در کتاب خود به نام پلیس آینده می‌گوید: «پلیس هنوز هم وانمود می‌کند که بهترین مدافع جامعه در مقابل ارتکاب جرایم است و همیشه گفته است، اگر منابع بیشتری به ویژه کارکنان، در اختیار داشته باشد، می‌تواند از جامعه در مقابل جرایم، محافظت نماید، و البته این یک رؤیا است. دلیل این ادعا چیست؟ اول آن که بررسی‌های مکرر نشان داده است که هیچ‌گونه ارتباطی بین تعداد مأموران پلیس و میزان جرایم به چشم نمی‌خورد و دیگر آنکه استراتژی‌های اولیه که توسط پلیس اتخاذ شده است، حاکی از آن است که هیچ‌گونه تأثیری بر جرایم نداشته است. وی با مقایسه میزان درصد پلیس‌های موجود در محلات و شهرها و ایالت‌های آمریکا نتیجه می‌گیرد، افزایش کارکنان، تأثیری در کاهش اعمال مجرمانه ندارد (بیلی، 1380: 1).

پلیس تهدیدمحور: تهدیدمحوری به مدلی از امور پلیسی اشاره می‌کند که از جهت زمانی به دوران متقدم تکوین سازمان‌های پلیسی اشاره داشته و نقصان و نارسایی‌های موجود در آن مدل یا رویکرد منجر به فرار وی به مدلی است که از آن با عنوان جامعه‌محوری یاد می‌نمایند (عبدی، 1383: 16). برخی از ویژگی‌های پلیس تهدیدمحور عبارتند از: 1- بی‌توجهی به مشارکت مردم در تأمین امنیت؛ 2- امنیت قابل واگذاری نیست؛ 3- امنیت سخت‌افزاری

1- Rosen baum

2- David billy

است؛ 4- امنیت اولاً و بالذات از آن حکومت و یا طبقه ویژه‌ای است؛ 5- تقدم مقابله و واکنشی عمل کردن پلیس بر پیشگیری (عبدی، 1383: 16).

امنیت: «امنیت»، مصدر جعلی یا صناعی فارسی است و به معنی «ایمن شدن، درامان بودن، بی‌بیمی» است (معین، 1375: 354). معنا و مفهوم «امنیت»، در واقع با «امن»، یکی است چنان‌که «امن» را این‌گونه معنا و تبیین کرده‌اند: «اطمینان و آرامش خاطر» و «ایمنی، آرامش قلب و خاطر جمع بودن». اندیشمندان روابط بین‌الملل، امنیت را به ایمنی دولت از تهدیدهای گوناگون هسته‌ای، زیست‌محیطی و تروریستی، تقلیل داده‌اند (لرنی، 1383: 22). به رغم نبود تعریف مشخص و واحدی از امنیت، باید تأکید کرد که امنیت، عنصر تأثیرگذاری بر کلیه‌ی اعمال، رفتار و تصمیم‌گیری‌های انسان می‌باشد. اهمیت امنیت، چنان است که برخی از اندیشمندان در بررسی شکل‌گیری جامعه و گذار انسان به جامعه سیاسی و تشکیل دولت، آن را به عنوان عامل محوری در نظر گرفته‌اند و هدف از تشکیل دولت را صیانت از آن دانسته‌اند. استراتژی‌نویس‌ها، امنیت را این‌گونه تعریف می‌کنند: «وجود شرایط مبتنی بر حفظ و برقراری اقداماتی که کشور را از اعمال نفوذ دشمن مصون نگه دارد». به عبارت دیگر «امنیت یک کشور، عبارت است از این‌که، کشور در معرض خطر قرار نگرفته و آزاد از هرگونه تهدید و یا ترس از خطر باشد. در نهایت، امنیت یک کشور یعنی مقدار ثباتی که کشور از آن برخوردار است (مهدوی و همکاران، 1397: 50). بنابراین، چارچوب هر نوع مقوله‌ی با ارزش امنیت باید چند بُعدی بوده و بر اساس ملاحظات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، قومی، ایدئولوژیک و همچنین نظامی، بنا نهاده شده باشد» (ساعس ناجا، 1384: 9). اگر ابعاد امنیت، در تعریف امنیت مورد توجه قرار گیرند، بی‌تردید می‌توان امیدوار بود که سنجش آن، جامع و مانع است و بر این مبنا، می‌توان نقاط مختلف یک کشور و یا مناطق مختلف یک استان را از حیث میزان امنیت، طبقه‌بندی و بالطبع مورد بررسی و پژوهش علمی قرارداد (لرنی، 1383: 100).

از دیدگاه بوزان امنیت اجتماعات بشری به 5 مقوله تقسیم می‌شود: نظامی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی. که در این مقاله دو بُعد فرهنگی و اجتماعی مورد مطالعه قرار گرفته است. امنیت اجتماعی و فرهنگی به قابلیت حفظ الگوهای سنتی، زبان،

فرهنگ، مذهب و هویت و عرف ملی، با شرایط قابل قبولی از تحول مربوط است (بوزان، 1378: 34).

امنیت اجتماعی: مولر در تعریف امنیت اجتماعی می‌گوید: «توانایی یک جامعه برای دوام ویژگی‌های اساسی آن در فرایند تغییرات محیطی و در برابر تهدیدات واقعی یا احتمالی و به‌طور خاص امنیت اجتماعی، توانایی محافظت و شرایط قابل‌پذیرش برای تکامل الگوهای سنتی زبان، فرهنگ، پیوندهای اجتماعی، هویت ملی، مذهبی (مذاهب) و رسوم اجتماعی می‌باشد». مک سوئینی در تعریف امنیت اجتماعی می‌گوید: «امنیت اجتماعی آن است که چگونه جوامع منافع و هویت‌شان را خلق و بازتولید می‌کنند». هایزمن نیز معتقد است: «امنیت اجتماعی بر تهدیدات علیه هویت فرهنگی بیش از حق حاکمیت دولت‌ها متمرکز است» (ویلکین¹، 1381: 27). نمونه بارز تجربی بُعد اجتماعی، منزل و مسجد است. وسیله ارتباطی در این دو واحد تعهد و دوستی است. یعنی در منزل و مسجد عمدتاً تعهد ذخیره شده است. به تعبیر دیگر، این دو واحد غالباً به تعامل اجتماعی با یکدیگر می‌پردازند. امنیت اجتماعی در واقع حکایت از حفظ فرد در مقابل خطراتی دارد که اجتماع آن را برای افراد رقم می‌زند. فرد را در مقابل خطراتی که مسبب آن، زندگی جمعی است، همانند بیکاری، فقر، گرسنگی، عدم دسترسی به بهداشت، آموزش و پژوهش حمایت می‌کند (پوپووا، 2014: 8). «مولار» خاطر نشان می‌سازد: امنیت اجتماعی زمانی مطرح می‌شود که جامعه تهدیدی در باب مؤلفه‌های هویتی خود احساس کند. «ویور» امنیت اجتماعی را توانایی‌های جامعه برای حفظ ویژگی‌های اساسی‌اش تحت شرایط تغییر و تهدیدات واقعی و متحمل تعریف می‌کند. ولی خاطر نشان می‌سازد که اعضای جامعه نمی‌توانند نسبت به چیزهایی که هویت‌شان را تهدید می‌کند، احساس مسوولیت نکنند و آنها را تنها به دولت واگذارند. امنیت اجتماعی از نظر بوزان به حفظ مجموع ویژگی‌هایی ارجاع دارد که بر مبنای آن افراد خودشان را به عنوان عضو یک گروه اجتماعی قلمداد می‌کنند. یا به بیان دیگر معطوف به جنبه‌هایی از زندگی فرد می‌گردد که هدایت گروهی او را سامان می‌بخشد (عطار، 1395: 144). به این ترتیب بوزان امنیت اجتماعی را قابلیت حفظ الگوهای سنتی زبان، فرهنگ، مذهب، هویت و عرف ملی با شرایط قابل قبولی از تحول می‌داند.

امنیت فرهنگی: عبارت از وضعیتی مطمئن، آرامش‌بخش و خالی از هرگونه تهدید و تعرض در انسان، نسبت به دین، افکار، اخلاق، آداب و رسوم، باورها، ارزش‌ها، میراث فرهنگی، آثار ادبی و غیره می‌باشد. به عبارت دیگر، مصونیت فرهنگ فرد و جامعه از هرگونه تعرض و تهدید را امنیت فرهنگی گویند (صالحی‌امیری، 1386: 56). یونسکو در سال 1983 در تعریف فرهنگ گفته است: «مجموعه‌ای پیچیده از خصوصیات احساسی، فکری و غیرمادی است که به عنوان شاخص یک جامعه و یا یک گروه اجتماعی مطرح می‌شود». فرهنگ هر جامعه ضمن آنکه ممکن است با دیگر جوامع مشترکات زیادی داشته باشد اما دارای ویژگی‌هایی است که آن را از دیگر فرهنگ‌ها متمایز می‌سازد. منشاء این تمایز عوامل متعدد تاریخی، جغرافیای قومی، دینی و ... می‌باشد. برای نمونه فرهنگ شرقی با فرهنگ غربی اختلاف زیادی دارد یا فرهنگ جوامع دینی با جوامع لائیک متفاوت است (رهامی، 1396: 223). امروزه شاهد توسعه شگرف ارتباطات و افزایش دستگاه‌های ارتباط جمعی در عرصه جهان هستیم. به تعبیر مک اوهان (اندیشمند کانادایی) جهان تبدیل به یک دهکده شده و ساخت‌ها بسیار کاهش یافته است. این تحول عظیم به طور طبیعی موجب تلاقی فرهنگ‌ها با یکدیگر شده است. معمولاً جوامع و دولت‌های قدرتمند که امکانات مادی و ابزارهای بیشتری در دست دارند، تلاش می‌کنند فرهنگ خود را بر سایر جوامع و کشورهایی که ضعیف‌ترند، تحمیل کنند که در حال حاضر استفاده از ابزارهای نرم‌افزاری مهم‌ترین اولویت استعمار فرانوین را تشکیل می‌دهد. مهم‌ترین ابزارهای نرم‌افزاری که محصول فن‌آوری مدرن بشری است عبارت است از شبکه‌های ماهواره‌ای شبکه اینترنت، رایانه، تلفن‌های همراه و تصویری، رسانه‌های صوتی تصویری و نوشتاری سینما و ... این وسایل با بهره‌گیری از آخرین نوآوری‌های فنی و شگردهای روانی و تبلیغاتی، به بمباران فکری مخاطبان خود می‌پردازند و آنچه می‌خواهند به آنان القاء می‌کنند (شهیدی، 1385: 87). امنیت فرهنگی در معنای عینی آن فقدان تهدید به میراث فرهنگی و آثار و ارزش‌های کسب شده است و در معنای ذهنی آن فقدان ترس از هجمه‌ها و حلقه‌هایی است که ارزش‌ها، آداب و رسوم، اعتقادات و باورها را در معرض خطر استحاله و یا نابودی قرار می‌دهد (رهبر و همکاران، 1395: 109). فرآیند مدیریت امنیت در صنعت: جان ئی. مورز¹

می‌گوید که امنیت عبارت از رهایی نسبی از تهدیدات زیان‌بخش می‌باشد. همچنین به عقیده آرنولد و لفرز¹ امنیت در معنای عینی آن فقدان تهدید نسبت به ارزش‌های کسب شده و در معنای ذهنی فقدان هراس از این‌که ارزش‌های مزبور مورد حمله قرارگیرد. به همین قسم «دومینیک داوید» نیز تعریف از امنیت ارائه کرده است که به عقیده وی امنیت عبارت از: «ایجاد فضایی که در آن فرد یا جمعی خودشان را در وضعیت آسیب‌پذیر احساس نمی‌کنند و تهدید متوجه آنها نیست و فقط ابزار رفع تهدید در اختیار آنها قرار می‌گیرد. چنین فضای امنی را می‌توان به کمک سیاست‌های دفاعی و دفاع نظامی ایجاد و یا تقویت کرد. توسعه امنیت در حوزه صنعت بستر استقلال و خودکفایی را فراهم می‌کند و صاحبان صنعت می‌بایست با برنامه‌ریزی درست و دقیق، تعامل و مشارکت حوزه مدیریتی خود را در ایفای سهم امنیت و آرامش عمومی با حرکتی امیدوارانه توسعه بخشند. مهم‌ترین سهم حوزه تولید و صنعت در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی فراهم‌آوری زمینه اشتغال برای افراد و بخش اساسی دیگر از این سهم شکوفایی ابتکار، خلاقیت و دانش و تلاش برای پویایی صنعتی است که ایران را از هرگونه وابستگی بی‌نیاز می‌کند (ماندل، 1379: 139). انجمن امریکایی امنیت صنعتی² بزرگ‌ترین سازمان امنیت خصوصی ایالات متحده است که 18 عنصر اصلی امنیت را شناسایی کرده است (استورم و همکاران، 2013: 183). 1. امنیت فیزیکی؛ 2. امنیت منابع انسانی؛ 3. امنیت سیستم‌های اطلاعاتی؛ 4. رسیدگی و بازجویی؛ 5. جلوگیری از زیان؛ 6. مدیریت ریسک؛ 7. قلمرو قانونی؛ 8. برنامه‌ریزی اقتضایی و اورژانسی؛ 9. حفاظت از حریق؛ 10. مدیریت بحران؛ 11. مدیریت بلایا؛ 12. گروه ضربت تروریسم؛ 13. هوش رقابتی؛ 14. حفاظت اجرایی؛ 15. خشونت در محیط کار؛ 16. پیشگیری از جرایم؛ 17. پیشگیری از جرایم به واسطه طراحی محیطی (CPTED)؛ 18. مهندسی و معماری امنیت می‌باشد. اما این که چه چیزی صنعتی است و سازمان‌هایی که می‌توانند در برنامه امنیت صنعتی شرکت نمایند، باید جزئی از موارد 15 گانه بخش‌های صنعتی زیر باشند (استورم و همکاران، 2013: 191):

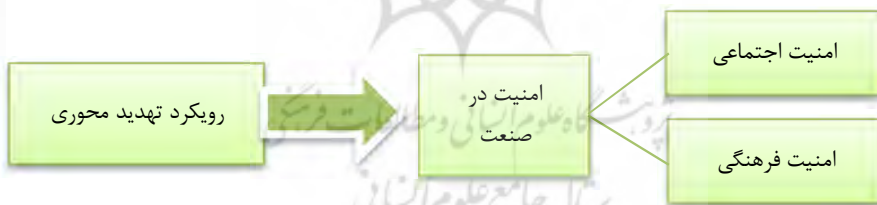
1-Arnold Wolfers

2-ASIS

1. صنعت آموزش، (دانشگاهها و مدارس)؛ 2. صنعت هتلداری، تفریح‌گاهی و سرگرمی؛ 3. صنعت بانکداری، بیمه و تأمین مالی؛ 4. صنعت فرمانداری (ایالت، فدرال و محلی)؛ 5. صنعت ساختمان‌سازی؛ 6. صنعت انرژی (آب، برق، گاز، تلفن) و صنعت هسته‌ای؛ 7. صنعت خدمات تجاری؛ 8. صنعت تولید مواد؛ 9. خدمات غذایی، رستوران و خرده‌فروشی؛ 10. صنعت کشاورزی؛ 11. صنعت فناوری اطلاعات، ارتباطات و رسانه؛ 12. صنعت حمل و نقل، گمرک و تدارکات؛ 13. شرکت‌های گوناگون؛ 14. صنعت بندرگاه، هوایی؛ 15. صنعت مراقبت‌های سلامت، مراکز پزشکی و بیمارستان‌ها.

فرايند مدیریت امنیت در صنعت شامل چهار مرحله است: در مرحله اول باید به تحلیل ریسک پرداخت. در مرحله بعد شناسایی مقیاس‌های سازمانی و سیاسی است. مرحله سوم مقیاس‌های فنی امنیت است و در نهایت اعتبارسازی و بهبود مقیاس‌های امنیت صنعتی است. برای مثال قاچاق کالاها سهم مهلکی برای صنعت هر کشور به حساب می‌آید و جز ریسک‌های امنیت صنایع است (آلن، 2011: 393)، بنابراین ورود و خروج غیرقانونی از طریق شکستن حصارهای گمرکی منجر به سودآوری عده‌ای خاص از فرصت‌طلبان خواهد شد.

مدل مفهومی پژوهش

شکل 1- مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

این پژوهش از نظر نوع کاربردی، از نظر روش آمیخته (کیفی و کمی) می‌باشد، جامعه آماری آن فرماندهان انتظامی ذی‌نقش در بخش تأمین امنیت در صنعت و همچنین مدیران و مسئولین و خبرگان بخش صنعت در حد دسترس محقق بوده است، که حجم نمونه در بخش کیفی 30 نفر بوده است که به روش قضاوتی هدفمند انتخاب شده‌اند

انجام مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری پیش رفته است. در بخش کمی پژوهش نیز تعداد 90 نفر از صاحب‌نظران بخش امنیت در صنعت از نیروی انتظامی و صنعت کشور که به صورت غیراحتمالی انتخاب شده‌اند، ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته باز و بسته بوده است که روایی آن به کمک خبرگان و پایایی آن بوسیله ضریب آلفای کرونباخ (0/89) تأمین گردیده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل محتوا و آزمون رتبه‌ای فریدمن استفاده شده است.

یافته‌ها

الف - احصاء ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های امنیت در صنعت

برای احصاء ابعاد امنیت در صنعت ابتدا ادبیات و نظریه‌های موجود در این حوزه مورد مطالعه قرار گرفت و در نهایت، 4 بُعد به عنوان ابعاد اصلی امنیت در صنعت مورد شناسایی واقع شد، که به قرار ذیل می‌باشند: امنیت سیاسی، امنیت اقتصادی، امنیت اجتماعی و امنیت فرهنگی.

شکل 2- ابعاد چهارگانه امنیت در صنعت

سپس، در مرحله بعدی با توجه به اینکه بُعد اجتماعی و فرهنگی به عنوان ابعاد مورد مطالعه در این پژوهش انتخاب گردیدند، شاخص‌ها و مؤلفه‌های اصلی هر یک از این دو بُعد براساس ادبیات و اسناد موجود مورد بررسی قرار گرفت. براساس این منابع و یافته‌های بدست آمده، تعداد 12 مصاحبه عمیق با مدیران و صاحب‌نظران حوزه امنیت در صنعت در ناجا و همچنین مدیران ارشد حوزه صنعت صورت گرفت. بعد از پیاده‌سازی این مصاحبه‌ها براساس روش تحلیل محتوا، مؤلفه‌ها و شاخص‌های اصلی

مربوط به ابعاد دوگانه امنیت در صنعت (بُعد اجتماعی و فرهنگی) احصاء گردیدند. جداول ذیل مفاهیم اخذ شده از مصاحبه عمیق با خبرگان امنیت در صنعت را نشان می‌دهد:

جدول 1- مؤلفه‌ها و شاخص‌های بُعد اجتماعی امنیت در صنعت مصاحبه عمیق با خبرگان

بُعد	شاخص‌ها	فراوانی
	برقراری نظم و امنیت	2
	مقابله سریع و به موقع و مناسب با جرایم	5
	جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی و اشاعه آن در جامعه	3
	جلوگیری از اعتصابات کارگری	2
	مبارزه با خشونت	3
	جذب و بکارگیری افراد بومی در یگان‌های نظامی - انتظامی	5
	به خواست‌های متنوع مردم پاسخ قانع‌کننده دهد	4
	حضور مسئولین بومی در مراکز تصمیم‌گیری امنیتی	3
	اجرای طرح‌های جمع‌آوری سلاح و مهمات غیرمجاز	2
	جلوگیری از امنیتی شدن موضوعات تجاری و صنعتی	4
	امنیت جانی افراد و تأثیر آن بر امنیت صنعت	2
	تأمین امنیت شهروندان	4

جدول شماره 1 نشان می‌دهد که شاخص‌های «تأمین امنیت شهروندان»، «جذب و بکارگیری افراد بومی در یگان‌های نظامی - انتظامی»، «پاسخ قانع‌کننده به خواست‌های متنوع مردم»، «جلوگیری از امنیتی شدن موضوعات تجاری و صنعتی» و «مقابله سریع و به موقع و مناسب با جرایم» در بُعد اجتماعی بالاترین فراوانی و تکرار را در مصاحبه با خبرگان ناجا و مدیران ارشد صنعت داشته‌اند.

از تحلیل محتوای ادبیات و نظریه‌های پژوهش حاضر، اسناد بالادستی و مصاحبه‌های عمیق با صاحب‌نظران حوزه امنیت در صنعت، تعداد 12 شاخص برای بُعد اجتماعی امنیت در صنعت احصاء گردید که این شاخص‌ها به قرار ذیل می‌باشند:

شکل 3- شاخص‌ها و مؤلفه‌های احصاء شده بُعد اجتماعی امنیت در صنعت

جدول 2- مؤلفه‌ها و شاخص‌های بُعد فرهنگی امنیت در صنعت مصاحبه عمیق با خبرگان

بُعد	شاخص‌ها	فراوانی
	برخورد با تخریب شرکت‌های رقیب	3
	مبارزه با تأخر فرهنگی	5
	تقویت تولیدات بومی و فرهنگی در تولیدات صنعتی	2
	مبارزه با مفاسد اقتصادی	3
	استفاده از برچسب‌ها و تصاویر بومی و فرهنگی در تولیدات صنعتی	2
	آموزش و آگاه‌سازی عمومی در جهت تهدیدات فرهنگی محصولات داخلی	3
	مبارزه با فضاسازی‌های مجازی شرکت‌ها علیه یکدیگر	2
	مبارزه با اقدامات مخربانه شرکت‌ها علیه یکدیگر	3
	تضمین امنیت هویت گروه‌های صنعتی	5
	مبارزه با تهدید باورها و ارزش‌های جامعه	2
	تقویت هویت ملی در تولیدات صنعتی	3
	تقویت هویت مذهبی در تولیدات صنعتی	2
	تقویت هویت و فرهنگ و زبان اقوام بومی در تولیدات صنعتی	4
	همزیستی مسالمت‌آمیز فرهنگی	3
	ارتقاء امنیت جهت حمایت و توسعه صنایع بومی	3
	مبارزه با تهدیدات و آسیب‌های ناشی از جرایم سایبری در مراکز صنعتی	3
	آموزش همگانی در راستای استانداردسازی امنیتی در صنایع داخلی	3
	آموزش همگانی در بکارگیری نکات امنیتی	4
	مبارزه با تصاویر و تبلیغات غیربومی و غیرفرهنگی در تولیدات داخلی	3

جدول شماره 2 نشان می‌دهد که شاخص‌های «تضمین امنیت هویت گروه‌های صنعتی»، «آموزش همگانی در بکارگیری نکات امنیتی»، «تقویت هویت و فرهنگ و زبان اقوام بومی در تولیدات صنعتی» و «مبارزه با تأخر فرهنگی» در بُعد فرهنگی بالاترین فراوانی و تکرار را در مصاحبه با خبرگان ناجا و مدیران ارشد صنعت داشته‌اند.

از تحلیل محتوای ادبیات و نظریه‌های تحقیق حاضر، اسناد بالادستی و مصاحبه‌های عمیق با صاحب‌نظران حوزه امنیت در صنعت، تعداد 18 شاخص برای بُعد فرهنگی امنیت در صنعت احصاء گردید که این شاخص‌ها به قرار ذیل می‌باشند:

شکل 4- شاخص‌ها و مؤلفه‌های احصاء شده بُعد فرهنگی امنیت در صنعت

بنابراین، در مجموع با تلفیق شاخص‌ها و مؤلفه‌های شناسایی شده در ابعاد دوگانه مورد مطالعه امنیت در صنعت تعداد 30 شاخص برای مفهوم امنیت در صنعت شناسایی گردید.

ب- احصاء ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های رویکردهای پلیس

بعد از مصاحبه با خبرگان ناجا و مدیران ارشد صنایع و پیاده‌سازی این مصاحبه‌ها بر اساس روش تحلیل محتوا به بررسی و کشف مؤلفه‌ها، شاخص‌ها، رویکردها و نقش‌های پلیس در تأمین امنیت در صنعت پرداخت شد. براساس این مصاحبه‌ها مؤلفه‌ها و شاخص‌های اصلی رویکردهای پلیس در تأمین امنیت در صنعت بر اساس جداول ذیل مشخص گردید.

جدول 3- مؤلفه‌ها و شاخص‌های رویکردهای پلیس در تأمین امنیت در صنعت مصاحبه عمیق با خبرگان

رویکرد	شاخص‌ها	فراوانی
رویکرد تهدیدمحوری	ارتباط یک سویه با مردم	5
	مداخله واکنشی و مستقیم	4
	برخورد قهرآمیز با ناامنی	4
	ترساندن اخلاص گران امنیت	5
	ناتوان ساختن اخلاص گران امنیت	5
	مداخله انفعالی و غیر مشارکتی	4

بر اساس جدول 3، شاخص‌های «ارتباط یک سویه با مردم»، «مداخله واکنشی و مستقیم»، «برخورد قهرآمیز با ناامنی»، «ترساندن اخلاص گران امنیت»، «ناتوان ساختن اخلاص گران امنیت» و «مداخله انفعالی و غیرمشارکتی» مهم‌ترین شاخص‌های تعیین‌کننده رویکرد تهدیدمحوری پلیس در تأمین امنیت در صنعت از منظر خبرگان ناجا و مدیران ارشد صنعت می‌باشد.

برای شناسایی شاخص‌ها و مؤلفه‌های اصلی رویکرد تهدیدمحوری پلیس با روش تحلیل محتوا به بررسی ادبیات، نظریه‌ها و همچنین، از طریق مصاحبه با تعداد 12 نفر از فرماندهان ارشد نیروی انتظامی و مدیران ارشد صنعت در نهایت 8 شاخص و مؤلفه برای رویکرد تهدیدمحوری به شرح ذیل شناسایی گردیدند:

شاخص‌ها و مؤلفه‌های رویکرد تهدیدمحوری پلیس

شکل 5- شاخص‌ها و مؤلفه‌های احصاء شده رویکرد تهدیدمحوری پلیس

ج - سنجش شاخص‌ها و مؤلفه‌های حوزه امنیت در صنعت و نقش پلیس در آن

در بخش استنباطی جهت اولویت‌بندی شاخص‌های بدست آمده از بخش نظری و میدانی تحقیق از آزمون آماری فریدمن استفاده شده است که نتایج آن به شرح ذیل می‌باشد:

جدول 4- جدول رتبه‌ها در آزمون فریدمن شاخص‌های مربوط به مفهوم «امنیت اجتماعی در صنعت»

رتبه	گویه	میانگین رتبه
1	برقراری نظم و امنیت پایدار در جامعه	6/59
2	مقابله سریع و به موقع و مناسب با جرایم	5/77
3	جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی و اشاعه آن در جامعه	5/08
4	جلوگیری از اعتصابات کارگری	4/72
5	مبارزه با خشونت در اقسام مختلف آن	5/72
6	جذب و بکارگیری افراد بومی در امنیت مراکز صنعتی	4/90
7	به خواست‌های متنوع مردم پاسخ قانع‌کننده دهد	5/23
8	مشارکت و همکاری مسئولین بومی در مراکز امنیتی صنعتی	5/51
9	اجرای طرح‌های جمع‌آوری سلاح و مهمات غیرمجاز	6/21
10	جلوگیری از امنیتی شدن موضوعات تجاری و صنعتی	6/56
11	تأمین امنیت شهروندان	7/59
12	حاکمیت نظم در جامعه	7/36

جدول 4 نتایج آزمون فریدمن را در ارتباط با مقوله امنیت اجتماعی در صنعت نشان می‌دهد. با توجه به نتایج بدست آمده در این جدول می‌توان گفت که ارزش هر یک از متغیرهای مشاهده شده در مقوله امنیت اجتماعی در صنعت چقدر است. نتایج نشان می‌دهد که اهمیت هر گویه در این مقوله از دید پاسخ‌گویان به چه اندازه می‌باشد. یعنی به نظر پاسخ‌گویان گویه‌ها به چه ترتیب اولیوی در تبیین مقوله امنیت اجتماعی در صنعت نقش دارند. در این ارتباط، میانگین رتبه «تأمین امنیت شهروندان» برابر 7/59 است و این نشان می‌دهد که این شاخص بیشترین اهمیت را در بین 11 شاخص دیگر در مقوله امنیت اجتماعی در صنعت دارد. همچنین کمترین اهمیت در بین 11 شاخص این مقوله متعلق به شاخص‌های «جلوگیری از اعتصابات کارگری» و «جذب و بکارگیری افراد بومی در امنیت مراکز صنعتی» است که به ترتیب دارای میانگین‌های رتبه‌ای در 4/59 و 4/72 می‌باشند. بدین ترتیب، با توجه به نزدیک بودن میانگین‌های رتبه‌ای در

مقوله امنیت اجتماعی در صنعت، هیچ یک از شاخص‌ها حذف نمی‌گردد و همگی آنان در شناساندن این مفهوم قابل اهمیت هستند و در تبیین آن نقش تعیین‌کننده‌ای دارند.

جدول 5- جدول رتبه‌ها در آزمون فریدمن شاخص‌های مربوط به مفهوم «امنیت فرهنگی در صنعت»

رتبه	گویه	میانگین رتبه
1	مبارزه با تهدید باورها و ارزش‌های جامعه	7/71
2	تضمین امنیت هویت گروه‌های صنعتی	6/73
3	مبارزه با اقدامات مخربانه شرکت‌های رقیب علیه یکدیگر	6/97
4	مبارزه با فضاسازی‌های مجازی شرکت‌ها علیه یکدیگر	7/18
5	آموزش و آگاه‌سازی عمومی در جهت تهدیدات فرهنگی محصولات داخلی	7/94
6	تقویت هویت ملی به منظور ارتقاء امنیت بخش صنعت	7/54
7	تقویت هویت مذهبی در راستای ارتقاء امنیت بخش صنعت	7/29
8	استانداردسازی هویت و فرهنگ و زبان اقوام بومی در تولیدات داخلی	7/25
9	تضمین همزیستی مسالمت‌آمیز فرهنگی	7/35
10	ارتقاء امنیت جهت حمایت و توسعه صنایع بومی	8/11
11	مبارزه با تصاویر و تبلیغات غیربومی و غیرفرهنگی در تولیدات داخلی	7/47
12	آموزش همگانی در راستای بکارگیری نکات امنیتی در صنایع داخلی	7/50
13	آموزش همگانی در راستای استانداردسازی امنیتی در صنایع داخلی	7/48
14	مبارزه با تهدیدات و آسیب‌ها ناشی از جرایم سایبری در مراکز صنعتی	8/48

جدول 5 نتایج آزمون فریدمن را در ارتباط با مقوله امنیت فرهنگی در صنعت نشان می‌دهد. با توجه به نتایج بدست آمده در این جدول می‌توان گفت که ارزش هر یک از متغیرهای مشاهده شده در مقوله امنیت فرهنگی در صنعت چقدر است. نتایج نشان می‌دهد که اهمیت هر گویه در این مقوله از دید پاسخ‌گویان به چه اندازه می‌باشد. یعنی به نظر پاسخ‌گویان گویه‌ها به چه ترتیب اولیبتی در تبیین مقوله امنیت فرهنگی در صنعت نقش دارند. به طور مثال میانگین رتبه‌ای «مبارزه با تهدیدات و آسیب‌ها ناشی از جرایم سایبری در مراکز صنعتی» برابر 8/48 است و این نشان می‌دهد که این شاخص بیشترین اهمیت را در بین 14 شاخص دیگر در مقوله امنیت فرهنگی در صنعت دارد. همچنین کمترین اهمیت در بین 14 شاخص این مقوله متعلق به شاخص‌های «تضمین امنیت هویت گروه‌های صنعتی» و «مبارزه با اقدامات مخربانه شرکت‌های رقیب علیه یکدیگر» است که به ترتیب دارای میانگین‌های رتبه‌ای 6/73 و 6/97 می‌باشند. بدین ترتیب، با توجه به نزدیک بودن رتبه میانگین‌ها در این مقوله امنیت فرهنگی در صنعت

هیچ یک از شاخص‌ها حذف نمی‌گردد و همگی آنان در شناساندن این مفهوم قابل اهمیت هستند و در تبیین آن نقش تعیین‌کننده‌ای دارند.

جدول 6 - جدول رتبه‌ها در آزمون فریدمن شاخص‌های مربوط به مفهوم «رویکرد تهدیدمحوری پلیس»

رتبه	گویه	میانگین رتبه
1	ارتباط یک سوپه با مردم	3/30
2	مداخله واکنشی و مستقیم	3/51
3	برخورد قهرآمیز با ناامنی	2/89
4	ترساندن اخلاص‌گران امنیت	3/87
5	ناتوان ساختن اخلاص‌گران امنیت	4/12
6	مداخله انفعالی و غیرمشارکتی	3/31

جدول 6 نتایج آزمون فریدمن را در ارتباط با مقوله رویکرد تهدیدمحوری پلیس نشان می‌دهد. با توجه به نتایج بدست آمده در این جدول می‌توان گفت که ارزش هر یک از متغیرهای مشاهده شده در مقوله رویکرد تهدیدمحوری پلیس چقدر است. نتایج نشان می‌دهد که اهمیت هر گویه در این مقوله از دید پاسخ‌گویان به چه اندازه می‌باشد. یعنی به نظر پاسخ‌گویان گویه‌ها به چه ترتیب اولیوی در تبیین مقوله رویکرد تهدیدمحوری پلیس نقش دارند. بر این اساس، نتایج حاکی از آن است که میانگین رتبه‌ای «ناتوان ساختن اخلاص‌گران امنیت» برابر 4/12 است و این نشان می‌دهد که این شاخص بیشترین اهمیت را در بین 6 شاخص دیگر در مقوله رویکرد تهدیدمحوری پلیس دارد. همچنین کمترین اهمیت در بین 6 شاخص این مقوله متعلق به شاخص «برخورد قهرآمیز با ناامنی» است که دارای میانگین رتبه‌ای 2/89 می‌باشد. بدین ترتیب، این گویه دلیل کسب میانگین رتبه‌ای پایین‌تر از میانگین واقعی تحقیق یعنی عدد 3 در بین 6 شاخص تعیین‌کننده رویکرد تهدیدمحوری پلیس کنار گذاشته می‌شود و در نتیجه، مفهوم رویکرد تهدیدمحوری پلیس با 5 شاخص تبیین می‌گردد.

بحث و نتیجه‌گیری

همان‌طور که در بخش نظری تحقیق بررسی شد، امنیت در صنعت دارای چهار بُعد: اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی می‌باشد، که این پژوهش به مطالعه و بررسی دو بُعد اجتماعی و فرهنگی آن پرداخته است. در بخش کیفی تحقیق نتایج حاصل از

بررسی اسنادی و همچنین نتایج تحلیل محتوای مصاحبه‌های انجام شده نشان داد که در بُعد اجتماعی تعداد 12 شاخص و در بُعد فرهنگی نیز تعداد 18 شاخص تأثیرگذار در نقش نیروی انتظامی در تأمین ابعاد امنیت در صنعت وجود دارد که هر کدام از این 30 شاخص احصاء شده از دید مصاحبه‌شوندگان دارای فراوانی متفاوتی بوده‌اند. همچنین در این بخش به احصاء ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های رویکرد تهدیدمحوری پلیس پرداخته شد. که در این رویکرد نیز تعداد 6 شاخص احصاء شد و از بین این شاخص‌ها، شاخص «برخورد قهرآمیز با ناامنی» بدلیل کسب میانگین رتبه‌ای پایین‌تر از میانگین واقعی تحقیق حذف و تعداد 5 شاخص برای رویکرد تهدیدمحوری احصاء گردید.

در بخش کمی نیز به بررسی و سنجش شاخص‌ها و مؤلفه‌های حوزه امنیت در صنعت در دو بُعد اجتماعی و فرهنگی و رویکرد تهدیدمحوری پلیس در آن پرداخته شده است. که نتایج نشان داد که شاخص «تأمین امنیت شهروندان» با کسب میانگین رتبه‌ای 7/59 و شاخص «حاکمیت نظم در جامعه» با کسب میانگین رتبه‌ای 7/36 از بین 12 شاخص احصاء شده در بُعد اجتماعی به ترتیب در جایگاه اول و دوم قرار گرفته‌اند. در بُعد فرهنگی نیز شاخص «مبارزه با تهدیدات و آسیب‌ها ناشی از جرایم سایبری در مراکز صنعتی» با کسب میانگین رتبه‌ای 8/48 و شاخص «ارتقاء امنیت جهت حمایت و توسعه صنایع بومی» با کسب میانگین رتبه‌ای 8/11 به ترتیب در جایگاه اول و دوم قرار گرفتند. و نهایتاً در بررسی شاخص‌های رویکرد تهدیدمحوری پلیس شاخص «ناتوان ساختن اخلاق‌گران امنیت» با کسب میانگین رتبه‌ای 4/12 در بین 6 شاخص احصاء شده در جایگاه اول و شاخص «برخورد قهرآمیز با ناامنی» بدلیل کسب میانگین رتبه‌ای پایین‌تر از میانگین واقعی تحقیق حذف گردید.

در نهایت به بررسی و سنجش شاخص‌ها و مؤلفه‌های حوزه امنیت در صنعت و نقش پلیس در آن پرداخته شده است.

که در بُعد اجتماعی 95/6 درصد از پاسخ‌گویان شاخص‌های این بُعد را در حد بالا ارزیابی و ارتباط آن را با نقش پلیس در تأمین ابعاد امنیت در صنعت و همچنین اهمیت این بُعد را مورد تأیید قرار داده‌اند.

در بُعد فرهنگی نیز 87/8 درصد از پاسخ‌گویان شاخص‌های این بُعد را در حد بالا ارزیابی و ارتباط آن را با نقش پلیس در تأمین ابعاد امنیت در صنعت و همچنین اهمیت این بُعد را مورد تأیید قرار داده‌اند.

در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که از دید پاسخ‌گویان بُعد اجتماعی از ارتباط و اهمیت بیشتری در راستای نقش پلیس در تأمین ابعاد امنیت در صنعت نسبت به بُعد فرهنگی برخوردار می‌باشد.

همچنین نتیجه کلی نشان داد که مجموع مؤلفه‌ها و شاخص‌های احصاء شده از دیدگاه پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه بسته تحقیق با کسب اعتبار 97/8 درصد نقش نیروی انتظامی را در تأمین ابعاد امنیت (اجتماعی و فرهنگی) در صنعت پوشش می‌دهد.

مقایسه یافته‌های این پژوهش با تحقیقات قبلی نشان داد که: از بُعد اجتماعی شاخص‌های «مقابله سریع و به موقع و مناسب با جرایم»، «جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی و اشاعه آن در جامعه»، «پاسخ قانع‌کننده به درخواست‌های متنوع مردم» و «تأمین امنیت شهروندان» و از بُعد فرهنگی شاخص «مبارزه با مفاسد اقتصادی» با شاخص‌های تحقیق نوغانی 1394 که با عنوان: «بررسی عوامل اقتصادی مؤثر بر جرم و جنایت» و با تأکید بر «نابرابری درآمدی»، «نرخ بیکاری»، «نرخ تورم»، «نرخ فقر» و «نرخ صنعتی شدن» انجام شده است همسو می‌باشد.

همچنین از بُعد اجتماعی شاخص‌های «جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی و اشاعه آن در جامعه» و «تأمین امنیت شهروندان» و از بُعد فرهنگی شاخص «مبارزه با مفاسد اقتصادی»، «مبارزه با تهدید باورها و ارزش‌های جامعه» با شاخص‌های تحقیق رستمی و میرزائی 1394 و فیض‌پور و همکاران 1393 و ماشیرو و توشیما 2014 که به بررسی تأثیر صنعتی شدن بر تغییر جرائم پرداخته‌اند و جرائم اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ناشی از صنعتی شدن و پیامدهای آنها را مورد مطالعه و بررسی قرار داده‌اند، همسو می‌باشد.

در تحقیق انجام شده توسط حیدری چنانه و سلطانی 1393 که با عنوان: «تحلیلی بر نقش ثبات سیاسی و امنیت بر صنعت در خاورمیانه» انجام شده است، از بُعد

اجتماعی شاخص‌های «برقراری نظم و امنیت»، «جلوگیری از اعتصابات کارگری»، «جلوگیری از امنیتی شدن موضوعات صنعتی»، «تأمین امنیت شهروندان» و «مقابله سریع و به موقع و مناسب با جرایم» و از بُعد فرهنگی شاخص‌های «مبارزه با مفاسد اقتصادی» و «مبارزه با تهدید باورها و ارزش‌های جامعه» با شاخص‌های این پژوهش در بخش ثبات سیاسی و امنیت همسو می‌باشد.

در پژوهش انجام شده توسط لطفی و فیضی‌پور 1391 که با عنوان: «رابطه بین صنعتی شدن و سرقت» انجام شده است، از بُعد اجتماعی شاخص‌های «مقابله سریع و به موقع و مناسب با جرایم» و از بُعد فرهنگی شاخص «مبارزه با مفاسد اقتصادی» با شاخص‌های این پژوهش در راستای کاهش سرقت در جامعه همسو می‌باشد.

در تحقیق انجام شده توسط آلن 2011 که با عنوان: «شرایط اجتماعی اقتصادی و جرم» انجام شده است، از بُعد اجتماعی شاخص «مقابله سریع و به موقع و مناسب با جرایم» و از بُعد فرهنگی شاخص‌های «مبارزه با مفاسد اقتصادی» و «ارتقاء امنیت جهت حمایت و توسعه صنایع بومی» با شاخص‌های این پژوهش که به بررسی تأثیر قاجاق بر امنیت صنعت پرداخته است همسو می‌باشد.

پیشنهادها

به منظور امکان بهره‌برداری بهینه از یافته‌های پژوهش، پیشنهادهای کاربردی پژوهش بشرح زیر ارائه می‌گردد: نیروی انتظامی برای رسیدن به چشم‌انداز و اهداف خود در حوزه تأمین ابعاد اجتماعی و فرهنگی امنیت در صنعت باید ملاحظات ذیل را مدنظر قرار دهد:

- نیاز به بازنگری قوانین در حوزه تأمین ابعاد امنیت در صنعت جهت به روز کردن قوانین متناسب با مشکلات موجود در صحنه اجرا و محدود کردن روزه‌های فرار از قانون و مجازات برای اتباع خارجی و همچنین پیمانکاران و متصدیان داخلی ذی‌نقش که در حوزه صنعت مشغول به کار می‌باشند؛

- ایجاد شبکه جامع و یکپارچه جهت کنترل و جلوگیری از هرگونه ورود کالای قاچاق به کشور، به نحوی که کلیه ذی‌نقشان در حدود مسئولیت و نیاز خود به داده‌های مورد نیاز دسترسی داشته باشد؛
- ساماندهی و تأمین نیروی کار مورد نیاز بخش صنعت از راه‌های قانونی به نحوی که مراکز صنعتی با کمترین مشکلات و دغدغه بتوانند نیروی کار مورد نیاز خود را اعم از نیروی کار خارجی یا داخلی تأمین نمایند؛
- نیاز به بازنگری در اهداف پلیس در بخش تأمین ابعاد اجتماعی و فرهنگی امنیت در صنعت با توجه به ابعاد و شاخص‌های بدست آمده از تحقیق و به تبع آن نیاز به بازنگری در سیاست‌ها در بخش تأمین ابعاد اجتماعی و فرهنگی امنیت در صنعت با توجه به ابعاد و شاخص‌های بدست آمده از تحقیق؛
- فراهم نمودن زمینه‌های اجرایی کردن رویکرد جامعه‌محوری پلیس بجای رویکرد تهدیدمحوری به منظور حاکمیت نظم در جامعه و برقراری نظم و امنیت پایداری در بخش‌های مختلف بویژه در بخش صنعت کشور؛
- فراهم نمودن بستر سایبری امن برای بخش صنعت جهت مبارزه با تهدیدات و آسیب‌های ناشی از جرایم سایبری در مراکز صنعتی؛
- برنامه‌ریزی جهت آموزش و آگاه‌سازی عمومی در جهت تهدیدات فرهنگی محصولات داخلی از سوی منابع خارجی؛
- تلاش جهت کاهش شکاف در بین پلیس و بخش‌های صنعتی در کشور با ایجاد ساختار مدیریتی یکپارچه و واحد برای مدیریت در حوزه امنیت در صنعت و جلوگیری از جزیره‌ای عمل کردن؛
- تأسیس کردن پلیس ویژه شهرک‌ها و مراکز صنعتی (حتی در صورت امکان به صورت خصوصی) به نحوی که اولاً در دسترس باشند، ثانیاً دارای تخصص در این حوزه باشند، ثالثاً مسئولین آن پاسخ‌گوی مسائل و مشکلات این بخش باشند.

تقدیر و تشکر

در پایان بر خود لازم می‌دانم از فرماندهی انتظامی استان قزوین، مسئول دفتر تحقیقات کاربردی، صاحب‌نظران انتظامی و صنعت که در راستای انجام این پژوهش ما را یاری کرده‌اند تقدیر و تشکر نمایم.

- بوزان، باری (1378). مردم، دولت‌ها و هراس. چاپ اول، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- بیلی، دیوید (1380). پلیس آینده. ترجمه غلامرضا زندی، تهران: انتشارات معاونت آموزش ناجا.
- حیدری چپانه، رحیم و سلطانی، ناصر (1393). تحلیلی بر نقش ثبات سیاسی و امنیت در توسعه صنعت گردشگری مطالعه موردی خاورمیانه. فصلنامه جغرافیا و برنامه ریزی محیطی، دوره 25، شماره 2، تابستان، صص 209-228.
- روزن‌نام (1389). پیشگیری از جرم. ترجمه احمد حبیبی، تهران: انتشارات سپهر.
- رهامی، روح اله (1396). امنیت انسانی و سرمایه اجتماعی (شاخص‌های پیونددهنده). فصلنامه مدیریت سرمایه اجتماعی، دوره 4، شماره 2، تابستان، صص 221-243.
- رستمی، هادی و میرزائی، فرهاد (1394). تحولات تاریخی کیفی در پرتو صنعتی شدن. مجله حقوقی دادگستری، شماره نود و دوم، زمستان، صص 99-124.
- رهبر قاضی، محمودرضا؛ گشول، سعید؛ عربیان، حسین و آشتیانی، سهیلا (1395). بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر فرهنگ سیاسی مشارکتی. فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی - فرهنگی، دوره چهارم، شماره 4، بهار، صص 101-122.
- سازمان عقیدتی سیاسی ناجا (1384). نیروی انتظامی مظهر امنیت و اقتدار ملی (مجموعه رهنمودهای مقام معظم رهبری). تهران: انتشارات عقیدتی سیاسی.
- شهیدی، سید جعفر (1385). ترجمه نهج البلاغه. تهران: آموزش انقلاب اسلامی.
- صالحی امیری، سیدرضا (1386). مفاهیم و نظریه‌های فرهنگی. تهران: نشر ققنوس.
- عبدی، توحید (1383). تبیین رویکرد جامعه‌محوری. فصلنامه دانش اجتماعی، سال ششم، شماره 4، صص 27-5.
- عطار، سعید (1395). سرمایه اجتماعی، محیط کسب و کار نهادهای دولتی: مبانی نظری، تجربیات علمی و توصیه‌ها. فصلنامه مجلس و راهبرد، سال بیست و سوم، شماره هشتاد و پنج، بهار، صص 143-167.
- فیض‌پور و همکاران (1393). «رشد صنعتی و جرم شواهدی از استان‌های کشور طی برنامه‌های سوم و چهارم توسعه». فصلنامه مجلس و راهبرد، دوره 21، شماره 80، زمستان، صص 39-60.
- لطفی، عزت‌اله و فیض‌پور، محمدعلی (1391). «بیکاری و جرم: شواهدی از استان‌های کشور». گیلان: همایش نظم، اشتغال و امنیت.

- لرنی، منوچهر (1383). امنیت ملی و دفاع از ارزش‌ها. چاپ اول، تهران: سازمان عقیدتی سیاسی ناجا.
- مهدوی، ابوالقاسم و عزیز محمدلو، حمید (1397). بررسی تأثیر صنعتی شدن بر کیفیت محیط زیست. فصلنامه محیط‌شناسی، دوره 44، شماره 1، بهار، صص 49-68.
- ماندل، رابرت (1379). چهره متغیر امنیت ملی. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- معین، محمد (1375). فرهنگ معین. جلد اول، تهران: امیرکبیر.
- نوغانی، محسن و میرمحمدتبار، احمد (1394). بررسی عوامل اقتصادی مؤثر بر جرم فراتحلیلی از تحقیقات انجام شده در ایران بین سال‌های 1380 تا 1392. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی سال چهارم، شماره پیاپی 11، شماره سوم، زمستان.
- ویلکین، پیتر (1381). اقتصاد سیاسی ارتباطات جهانی و امنیت انسانی تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- Allen, Ralph. c, "socioeconomic conditions and property crime: A Comprehensive Review and Test of the professional literature", American Journal of Economics and Sociology, 2011, v55, n3, p.293-308.
- Evans, R., Jr., "Changing labor markets and criminal behavior in Japan", Journal of Asian studies, 1977, 16, 477-489.
- Tushima, masahiro, " economic structure and crime : the case of japan" journal of Socio- Economic, Volume 25, 2014, no.4, pp.497-515.
- Storm, I., Harting, J., Stronks, K. & Schuit, A. (2013). Measuring stages of health in all policies on a local level: The applicability of a maturity model. Health Policy, 114(2-3): 183-191.
- Zora Popova, The Social Capital as a Security Factor, Journal of Regional Security 2014, 7:1, Pp. 1-15.